

Waqyi misriyyat

. Waqyi misriyyat. 1835-08-08.

نمرة ٥٩١ ٥٩٤

طبعت فى مطبعة ديوان الوقايع المصريه بالقلعه العامره

فى يوم السبت المبارك ١٣ من شهر ربيع الثانى سنة ١٢٥١

وقايع مصريه

ميزان هوا مصر

ر	ايام	صباح	ظهر	عصر	مغرب	عشا
١٢	و	٢٥	٢٧	٢٨	٢٧	٢٦

طب بيطرى مدرسه سى رئيسى هوجه آمون خدمت باعثة المفخرت حضرت خديويده بولنه لى لازمهٔ ذمتى اولديغى وجهله خدمت مامورهسنده ثبات ايتمش وبويله ذمت عبوديتنى اجرايه ابتدار ايدنلر مظهر مكافات اولمش اولدقلرندن هوجه موى اليه عموم بيطرى مفتشى تعيين قلنه رق ماهيهٔ قديمه سى اولان ايكى بيك بشيوز غروش بشبيك غروشه ابلاغ اولنوب بين الاقران كامران اولمق ايچون برقطعه مجوهر نشان احسان بيورلمسى شوراى جهاد ساميده شايان كورلمش ومجلس مذكورك ترتيب وتنسيبى ارادهٔ حضرت ولى نعمته توافق ايتمش وايجاب ايدن نشان شرف فشان احسانيله موى اليه خندان قلنمشدر

لما كان الخواجه امون رئيس مدرسة الطب البيطرى ثابتا فى خدمته المامور بها على الوجه الذى لزم ذمته من حين استخدامه فى خدمة حضرة الخديوى الموجبة للتفاخر وكان من بادر الى ان يعطى العبوديه حقها يجعل مظهرا للمكافاة استنسب فى مشورة الجهاديه الساميه ان يجعل الخواجه الموى اليه مفتش الامور البيطريه عموما وان تزاد شهريته القديمه التى هى الفان وخمسمائة قرش حتى تبلغ خمسة الاف قرش وان يحسن اليه بنشان مجوهر ليكون ممتازا به بين الاقران وحيث ان استنساب ذلك فى المجلس المذكور كان موافقا الارادة ولى النعم سر الموى اليه بذلك النشان المستلزم لزيادة القدر والشان

حوادث شوراى ملكيه

غربيه حكمدارينك ايكى مديريته تقسيم اولنوب جامه شوبجى اسبق حضرت خديوى حسن بك حضرتلريله سابق رشيد محافظى شرمى افندى حضرتلرينك عهده لرينه احاله بيورلديغى بوندن اقدمجه نشر اولنان صحايف وقايعده بيان اولنمش وطنطا حسن بكه ومحله دخى شرمى افندى يه مقر تخصيص اولنمشيدى موى اليهمانك عهدهٔ اداره لرينه مفوض اولان اقسام نواحينك بيان قلنمسى مناسب كوريله رك طنطا مديريتى مستقلا وجعفريه ايله كفر الشيخ قسملرندن بعض نواحى وشباسات ايله فوه نك جمله اقسامى موى اليه حسن بك حضرتلرينه ومحله مديريتى رأسا زفته ايله نبروه اقسامنك جمله سى وجعفريه نك بعض نواحيسى شرمى افندى حضرتلرينه توجيه بيورلمش ومحله قسمى بدراوى على اغانك عهده سنده ابقا اولنه رق جعفريه قسمنك قريه لرى ايكى يه تقسيم اولنوب جعفريه قسمى بدوى عامرك وكفر كلا قسمى دخى احمد ابو ادنيه نك عهدهٔ نظارتنه احاله بيورلمش وغربيه ده مستخدم اولان مترجم ومعاون وكتاب وقواس وخدمهٔ سائره اقاليم بحرى مفتشى دولتلو عباس باشا حضرتلرينك استصوابلريله مديران موى اليهمايه على وجه المناصفه ويرلمش واقاليم وسطى مديرتلرينك يدكاتبلرى مثللو كاتبلر ترتيب اولنوب ماهيه لرى تخصيص قلنه رق كوندرلمسى خصوصى خزينه دار بك افندى حضرتلرينه وموجود اولان قواصلر ايكى مديريته تعيين قلنمش ايسه لرده كفايت ايتميه جكلرندن بر قفوش اغاسيله اون نفر قواسك كوندرلمسى ديوان خديوى يه يازلمشدر

حوادث المشورة الملكيه

قد ذكر فيما سبق من الوقائع التى نشرت صحفها قبل الان ان حكومة الغربية قد انقسمت الى قسمين واحيلت ادارة احدهما على عهدة حضرة حسن بيك شماشرجى افنديناسابقا والاخر على عهدة حضرة شرمى افندى محافظ رشيد سابقا وجعلت طندتا مقرا لحسن بيك والمحلة مقرا لشرمى افندى وحيث استنسب فى مجلس العموم ان تبين النواحى المفوضة الى كل من الموى اليهما فوض الى حضرة حسن بيك ادارة طندتا استقلالا وبعض من قسمى الجعفريه وكفر الشيخ وجميع اقسام الشباسات وفوه وفوض الى حضرة شرمى افندى ادارة المحلة الكبرى رأسا وجميع قسمى زفته ونبروه وبعض من قسم الجعفريه وابقى قسم المحله على عهدة على اغا البدراوى وانقسمت قرى الجعفريه الى قسمين واحيل احدهما على عهدة بدوى عامر واحيل قسم كفر كلا على عهدة احمد ابى دنيه واعطى المديران الموى اليهما المترجمين والمعاونين والكتبة وغيرهم من الخدم على وجه المناصفه بمقتضى راى صاحب الدوله حضرة عباس باشا مفتش الاقاليم البحريه وحرر اشعار الى حضرة البيك خازن ولى النعم بترتيب كتبة يد مثل كتبة اليد الذين فى الاقاليم الوسطى وارسالهم بعد تخصيص شهرياتهم ولما كانت القواسه الموجودون هنالك قد وزعوا على المديرين الموى اليهما ولم تحصل بهم الكفاية حرر اشعار الى مامور ديوان الخديوى بارسال قفوش اغاسى وعشرة من القواسة

اسواق مصريه توسيع اولنمغه مباشرت اولنديغى واكثرى محللرينك وسعتلندرلديكى مقدم ومؤخر ثبت جريدهٔ وقايع قلنمشيدى بودفعه دخى بعد الكشف اسواق مصريه نك اوزرلرى تسقيفنه ارادهٔ عالى تعلق ايتمش اولديغندن فرمان بيورلديغى اوزره ابتداى امرده كشف ايتدرلمك وصكره انفاذ ارادهٔ عاليه يه ابتدار ايتمك لازم كله جكندن مهندسلر تعيينيله كشف ايتدريله رك جمله سى نه مقدار مصارفله وجوده كلور ايسه بلنمك اوزره بر ترتيبنامه نك تنظيم ومجلس ملكيه يه تقديم اولنمسى خصوصى اقتضا ايدنلره يازلمشدر

قد اثبت فى جريدة الوقائع سالفا وآنفا انه قد امر بتوسيع الطرق والازقه المصريه وان اكثر محلاتها وسعت بمقتضى الامر والان قد تعلقت الارادة السنيه بان تسقف وحيث لزم الكشف عن ذلك فى اول الامر لينفذ مقتضى الارادة بعده وعينت له المهندسون وكشفوا حرر اشعار الى من يلزم اشعاره بتنظيم ترتيبنامه يشتمل على بيان مقدار ما تتم به هذه المصلحه وان يقدم للمشوره الملكيه

نصف ثانى اقاليم وسطى مديريتنده يوز اللى عدد خيش انوالى اولوب نصف اول وسطى مديريتنده دخى درتيوز انوال اولديغى مديرلرى حضراتنك اشعارلرندن بلنمش ومصالح ميريه يه شمديلك اللى درتبيك جفت چوالك لزومى اولوب مقدار مذكورك بر طرفدن تشغيلى اقتضا ايتمش وايكى مديريتده وجود اولان انواله تخصيص اولندقده بهر نوله طقسان سكز جفت وربع اصابت ايتديكى تبين ايتمش اولمقدنناشى اولقدر چوالك بر طرفدن تشغيلنه همت ايتملرى خصوصى مديرلرى حضراتنه اشعار قلنمشدر

لما تبين من اخبار المديرين ان فى النصف الثانى من الاقاليم الوسطى مائة وخمسين نولا من انوال الخيش وفى النصف الاول اربعمائة نول منها ايضا وقد لزم الان للمصالح الميريه اربعة وخمسون الف زوج من الخيش واقتضى الحال عملها ووزعت على الانوال الموجوده فى الطرف المذكور وخص كل نول منها ثمانية وتسعون زوجا وكسر حرر اشعار الى المديرين الذين فى ذلك الطرف بتشغيل هذا المقدار المطلوب من الخيش على الانوال المذكوره

كاغدخانهٔ مصريه نك حوضلريله صناعيه سنك مكمل اولديغى بيان ايدرك مهندسخانهٔ خديوى ناظرى بيكباشى حكاكين افندى معرفتيله اعمال اولنه جق بعض الات وادوات هنوز اعمال اولنمديغندن بر آن اقدم يابدرلمسنى بصمه خانه لر وكاغدخانه ناظرى خير الله افندى انها ايتمش وكاغدخانهٔ مذكوره نك انشاسندن غرض هر برلو ازمانى وقت وزمانيله تدارك اولنه رق مقدار كافى كاغد يابدرلمسى اولوب بوايسه الات وادواتك مكمل بولنمسنه منوط اولديغندن موى اليه معرفتيله رسملرى يابيلوب انكلتره دن كلمش اولان محمد افندى معرفتيله سرعت اعمالنه غيرت اولنمسى خصوصى عموم مهمات حربيه مفتشى ادهم بك حضرتلرينه اشعار اولنمشدر

لما انهى خير الله افندى ناظر البصمخانات ان حياض الكاغدخانه المصريه وصناعها اللازمين لها قد استكملوا وان بعض الالات من ادواتها اللازم عملها بمعرفة حكاكين افندى البيكباشى ناظر مهندسخانه الخديوى لم يعمل الى الان على انه ينبغى عمله عاجلا لان الغرض من انشاء الكاغدخانه المذكوره انما هو عمل المقدار الكافى من الورق ولا يتأتى حصول هذا الغرض الا بتكميل الالات والادوات واحضار ما يلزم حضوره فى وقته حرر اشعار الى حضرة ادهم بيك مفتش المهمات الحربيه عموما بان تنقش الرسوم وتكمل الادوات المطلوب عملها من البيكباشى الموى اليه وان يجتهد فى عملها سريعا بمعرفة محمد افندى الذى جاء من انجلتره

ولی نعمت اکرم افندمز اقالیم قبلیه‌یی تشریفلرنده اسنا بندرنده نفس نفیس داورلری ایچون مختصرجه بر قصرک انشا اولنمسنی نصف ثانی وجه قبلی مدیری محرم اغا حضرتلرینه شفاها امر وفرمان بیورمش اولدقلرندن انفاذ ارادهٔ سنیه ایچون ماهر بر نفر مهندسک کوندرلمسنی واقتضا ایدن لوازماتنک ارسال قلنمسنی مدیر موهی الیه انها ایتمش وانهاسی وجهله لوازمات مقتضیه ایله مطلوب اولنان مهندس کوندرلمشدر

ان حضرة افندینا الخدیوی لما شرف ناحیة الصعید امر حضرة محرم اغا مدیر النصف الثانی من الوجه القبلی ان ینشئ لنفسه النفیسة قصرا مختصرا فی مدینة اسنی ومن اجل ذلك طلب المدیر المومی الیه ان یرسل الیه مهندس ماهر وان توجه له المهمات اللازمة للعمارة تنفیذا لمقتضی الارادة السنیه فارسل الیه ما طلبه من كل من اللوازم والمهندس

سواحل یمنده واقع مخا نام بلده اهالیسندن خدمت مستوجب المفخرت داوری ایله اکتساب شرف داعیه‌سنده اولان کبار وصغار کسانه شهری التیوز ایکی بچق فرانسه‌نك کمرك محصولاتندن صرفی وبعضیلرینه سابقده ترتیب قلنمان تعییناتك اعطاسی خصوصنی اقطار حجازیه سرعسکری وجهادیهٔ منصوره ناظری دولتلو احمد باشا حضرتلرینك وکیللری امین بك حضرتلری جده مجلسنه عرض ایتمش وارباب مجلس جده مجلس ملکیه اربابنك رایلرینه تعلق ایتمش اولدیغندن ذکر اولنان فرانسه‌لر ایله مرتب اولان تعیینات سایهٔ سنیه‌ده برشی دیمك اولمیوب اعطاسی اقتضا ایدرایسه‌ده بلدهٔ مذکوره اهالی واشرافنك قدرولیاقتلری وخدمتلرنده ثبات واستقامتلری ارباب مجلس ملکیه‌نك مجهولی اولوب عن جهل اولقدر شیئك اعطاسنه حکم اولنمق اصول مجلسدن اولمیوب لا یقیله اکلاشلمق وصکره اقتضاسنه باقلمق مقتضای مصلحتدن اولدیغنه مبنی بلدهٔ مذکوره محافظی وکمرك امینی واشرافندن برقاچ ذات مجلس ایدوب خدمت داوری ایله اکتساب شرف داعیه‌سنده اولنلر نه قدر در ومرتبلری کافیمیدر اطرافیله بیان ایدرلك مرتبات مذکوره‌نك صرفی مستحسن کوریلورایسه صرف ایتدیرلمسی وتنقیص وتزییدی اقتضا ایدرایسه صورت ویرلمسی ایچون اقتضا ایدنلره امر واشعار بیورلمسی خصوصی سرعسکر مشار الیهه املا اولنمشدر

ان امین بك الوكیل عن كل من حضرة صاحب الدولة احمد باشا ناظر الجهادیه وحضرة رئیس عسكر الاقطار الحجازیه قد عرض لمجلس جدة ان الاشراف الذین هم بصدد زیادة الشرف بخدمة افندینا المستوجبه للمفخره من اهل البلدة المسماة بالمخا الواقعة فی سواحل الیمن ینبغی ان یصرف الیهم فی كل شهر ستمائه واثنان وسبعون ریالا افرانساویا ونصف ریال من متحصلات الكمرك وان یعطوا التعیینات المرتبه لبعضهم فی السابق وحیث ان اهل مجلس جدة قد اناطوا ذلك برای ارباب المشوره الملكیه وكان صرف ما ذكر من هذا المقدار والتعیینات المرتبه لا یعد شیا بالنسبة الی عطایا الخدیوی الاكرم الا انه لقرب العهد فی الحاق البلدة المذكوره بحوزة الحكومه المصریه كان قدر هؤلاء الاشراف وثباتهم فی الخدمة وعدمه امرا مجهولا عند ارباب مجلس المشورة الملكیه والحكم بصرف مثل هذا المقدار من غیر علم لیس من اصول المجلس اذ كان فهم الامر علی ما ینبغی من مقتضیات المصلحه حرر اشعار بان یعقد لهذا الامر مجلس بحضرة محافظ البلده المذكوره وامین كمركها وجماعة من اشرافها لیعلم مقدار من هم بصدد التشرف بخدمة ولی النعم وما هو مرتب لهم واذا استحسن صرف المرتبات المذكوره ینبغی ان تصرف واذا لزم نقصها او زیادتها ینبغی ان تستنسب لذلك صورة مستحسنه

قبرسدن بر قطعه مسلمان تجار سفینه‌سی صوغان حموله‌سی وبش نفر مسلمان یولجیلر ایله یدی کونده وینه بیروتدن بر قطعه روم سفینه‌سی امتعه حموله‌سی والتی نفر روم یولجیلر ایله یدی کونده وفنکه‌دن بر قطعه رعایا سفینه‌سی میری‌یه حطب وکراسته حموله‌سیله بش کونده وینه فنکه‌دن بر قطعه جریم کراسته حموله‌سیله درت کونده وعلائیه‌دن بر قطعه جریم تجاره حطب حموله‌سیله بش کونده وذلفکه‌دن ایکی قطعه رعایا شحطوری تجاره حطب وچرا حموله‌لریله اون ایکیشر کونده وکذلك یافه‌دن بر قطعه جریم التمش قنطار بامق تخمی حموله‌سیله اون بش کونده وینه انکلتره‌دن بر قطعه انکلیز سفینه‌سی التیبك کله والتمش عدد صهریج وقرق یدی طوب وتجاره بر مقدار امتعه حموله‌لریله بریکسی بازرکان اوزرینه قرق سکز کونده وارسوزدن سفن تجاری حضرت ولی النعمیدن سافزلی محمد قپودانك راکب اولدیغی بریك سفینه‌سی یوز قرق پارچه بیوك کراسته واوچیوز پارچه کوچك کراسته حموله‌سیله اون بر کونده اسکندریه لیمانه ماه ربیع الاخرك ایکنجی کونی کلمشلردر

قد ورد علی مینی الاسكندریه مركب لتجار المسلمین وكان مجیئه فی سبعة ایام من قبرس وهو مشحون بالبصل وفیه خمسة مسافرین من المسلمین ووردت سفینه للاروام وكان مجیئها فی سبعة ایام ایضا من بیروت وهی حاملة امتعة وفیها ستة مسافرین من الاروام وجاءت سفینة رعایا وكان مجیئها فی خمسة ایام من فنكه وهی حاملة حطبا واخشابا للمیری وجاءت سفینه صغیره حاملة اخشابا للتجار وكان مجیئها فی اربعة ایام من فنكه ایضا وجاءت سفینة صغیرة من العلایه فی خمسة ایام وهی حاملة حطبا للتجار وجاء شحطوران فیهما حطب واشراق للتجار وكان مجیئهما من زلفكه فی اثنی عشر یوما وجاءت سفینه صغیره فی خمسة عشر یوما من یافا وهی حاملة ستین قنطارا من بزر القطن وجاءت سفینة انكلیز من انكلتره فی ثمانیة واربعین یوما محمول فیها ستة الاف قلة وستون صهریجا وسبعة واربعون مدفعا وجانب من الامتعة وهی علی ذمة بریكسی التاجر وجاءت السفینه المسماة بالابریق التی تحت محمد قبطان الصاقسلی وهی احدی سفن التجارة لحضرة افندینا ولی النعم وفیها من الخشب مائة واربعون قطعة كبیرة وثلاثمائه قطعة صغیرة وكان مجیئها فی احد عشر یوما وقد وصل الجمیع الی مینی الاسكندریه فی الیوم الثانی من شهر ربیع الاخر

امریقه‌دن بر قطعه امریقه سفینه‌سی شکر وامتعه حموله‌سیله کندو بازرکانی اوزرینه اللی بش کونده وینه علائیه‌دن بر قطعه مسلمان تجار سفینه‌سی میری‌یه حطب حموله‌سیله بش کونده ماه مذکورك اوچنجی کونی لیمان اسکندریه‌یه کلدکاری خبری المنشدر

ثم جاءت سفینة من امریقه فی خمسة وخمسین یوما وهی حاملة سكرا وامتعة علی ذمة تاجرها وجاءت سفینه لتجار المسلمین فی خمسة ایام من العلایه وهی حاملة حطبا للمیری وكان وصولهما فی الیوم الثالث من شهر ربیع الاخر

شرقیه مدیرلکنده کائن بلبیس ناحیه‌سی اهالیسنك اوزرلرنده بشیوز وکسور کیسه اقچه مال میری اولوب تحصیلی متعسر وکندوسی بو بابده متعذر اولدیغی بلبیس قسمی ناظری عیاد اغا عرض ایتمش واوچیوز کیسه اقچه‌نك رفعنی التماس ایدرلك اربابنك لیمانه کوندرلمسنی استدعا ایلمش ایسه‌ده بو قدر مال میرینك عقدهٔ تاخیره دوچار اولمسی کندوسنك رخاوتندنمیدر بلنمك واقتضاسنه صورت ویرلمك اوزره مذاکره ایدلمش وناحیهٔ مذکوره شیخی حاجی حسن جانب میری‌یه برقاچ جهتدن طولایی التیوز کسور کیسه اقچه مدیون اولدیغنی بیان ایدرلك ناحیهٔ مذکوره‌نك اداره‌سی عهده‌سنه احاله بیوریلورایسه کندودینی اولان مبلغ مذکور ایله اهالینك اوزرلرنده بقایا قلان بشیوز کسور کیسه اقچه‌یی بر سنهٔ کامله ظرفنده تادیه ایده‌جکنی عرض ایدوب ناحیهٔ مذکوره‌ده اولقدر بقایا ترکم ایتمسی ناظر مرقومك عدم اهتمامندن اولدیغی بلدرمش وکندوسنه مقتدر کفیل بالمال دخی کتورمش اولدیغندن استدعاسنه مساعده اولنمش وناظر مرقومك اهالیدن برطاقمنك لیمانه کوندریله‌رك تعذیب وبرازینك دخی تادیب اولنمسنی التماس ایتمسی کندو رخاوتنی ستر ایتمك دیمك اولدیغی ومقصود اصلی خدیوی اولان عمارینه من کل الوجوه منافی ایدوکی فهم اولنمش وبلا جنحه اولقدر اهالینك دکل بر فردك دخی تادیبی ارادهٔ عالیه‌یه مغایر اولدیغندن حقنده جزای سزا تخصیصی لازم کلمش ایسه‌ده متعهد اولان شیخ مرقومك تعهدینی ایفا ایدوب ایتمیه‌جکی تبین ایدنجه‌یه قدر ترتیبی اقتضا ایدن جزا تاخیر اولنمشدر

لما انهی عیاد اغا ناظر قسم بلبیس من اقلیم الشرقیه ان علی اهل تلك الناحیة ما ینیف علی خمسمائة كیس من مال المیری وان تحصیلها منهم متعسر وانه معذور فی هذا الباب والتمس رفع ثلاثمائه كیس منها واستدعی بان یرسل اربابها الی مینی الاسكندریه وجرت المذاكرة علی ذلك لیعلم ما السبب فی تاخیر هذا المال الی الان وهل هو التراخی فی الطلب او غیره ویحكم علی كل بمقتضاه عرض الحاج حسن شیخ الناحیه المذكوره ان علیه نحو ستمائة كیس دینا للجانب المیری من جهات متعددة وانه اذا احیلت ادارة تلك الناحیة علی عهدته یؤدی دینه ویؤدی المقدار الباقی علی اهل الناحیه فی مدة سنة كاملة واتی بشخص مقتدر كفیلا له بالمال واخبر بان تراكم البقایا علی هذا القدر فی الناحیه المذكوره ناشئ عن عدم اهتمام الناظر المذكور فسوعد فیما طلبه واستدعی به ولما فهم ان التماس هذا الناظر ارسال جماعة من الناحیه الی المینی وتعذیبهم وتادیب بعضهم انما قصد به ستر تراخیه وكان هذا منافیا للمقصود ولی النعم الاصلی الذی هو عمار البلاد من كل الوجوه ولا یخفی ان تادیب فرد من الافراد بدون جنحة فضلا عن جماعة كثیرة مثل هؤلاء امر مغایر للارادة السنیه لزم ان یرتب فی حقه ما یستحقه من الجزاء ولكنه استنسب تاخیر ذلك الی ان یتبین وفاء الشیخ المذكور بما تعهد به

سکهٔ حسنهٔ عثمانیه ودول سائره سکه‌سیله مسکوك اجناس التون ونقود فیئات مقرره‌سندن زیاده‌یه بین الناس تداول ایتمامك والوب ویرمکه جسارت ایدن بولنور ایسه تادیب اولنمق خصوصلری طرف اشرف حضرت ولی نعمتدن اوامر سنیه ومجالسدن خلاصه‌لر اصدار وتسیار ایله تأکید اولنمش وفیئات مقرره‌سندن زیاده‌یه النوب ویرلمسی منع قلنمش ایدی بو دفعه جده مجلسندن کلمش اولان مجلس مضبطه‌سنده نفس جده‌ده فرانسه‌نك فیئات مقرره‌سندن زیاده‌یه النوب ویرلمکده اولدیغی بیان اولنمش اولدیغندن وقلمرو حکومت حضرت ولی النعمینك هر طرفنده اجناس التون ونقودك برفیئات ایله النوب ویرلمسی مقتضای ارادهٔ عالیٔ داوری ایدوکندن صنف مذکوری زیاده فیئات ایله الوب ویرمکه متجاسر اولنلر سرا وعلنا تحری وتجسس اولنه‌رق الهکیرلك وسائره عبرت اولمق اوزره تادیب قلنمق خصوصی جده مجلسی اربابیله مکهٔ مکرمه ومدینهٔ منوره حکامنه مؤکدا اشعار اولنمشدر

انه قد صدرت اوامر سنیه من طرف حضرة ولی النعم الاکرم ونشرت خلاصات من المجالس مؤکدة لمقتضی الاوامر بان ما تداول بین الناس من السکة العثمانیه وغیرها من سائر سکك الدول سواء کانت ذهبا او فضة لا تزید فی المعامله علی اسعارها المقررة وان احد من الناس تجاسر علی ذلك فلیؤدب وحیث انه منع من الزیادة فیها علی اسعارها المقرره فی الاخذ والعطا وقد تبین من المضبطة التی جاءت من مجلس بندر جدة ان الریال الفرانساوی یؤخذ ویعطی فی البندر المذکور بالزیادة علی سعره المقرر له مع ان عدم الزیادة علی اسعار النقدین المقررة لهما فی کل طرف یتعلق بحضرة ولی النعم من مقتضیات ارادته السنیه حرر اشعار الی ارباب مجلس جدة وحکام مکة المکرمه والمدینه المنوره بالتجسس سرا وعلانیة علی من یتجاسرون علی الزیادة فی اخذ الصنف المذکور وعطائه حتی یقبضوا علیهم ویؤدبوهم لیکونوا عبرة لغیرهم

بندر رشیدده یدی نفر مصالح میریه ناظری اولوب اقتضا ایدن اوراق وحجه‌لر کندو مهرلریله مهرلمکده ایسه‌ده هر دیوانك اسمنه برر مهر حك ایتدیریله‌رك ناظرلرینه ویرلسه وتمهیر ایده‌جکلری حجه‌لر ایله اوراق سائره اولمهرلر ایله مهرلنسه دها اقوی اوله‌جغنی رشید محافظی بهجت افندی انها ایتمش وانهاسی موافق مصلحت کورلدیکندن التماسنه مساعده اولنمش ویدی عدد مهر حك برله موی الیه طرفنه کوندرلمشدر

لما کان بندر رشید فیه سبعة من نظار المصالح المیریه وکانوا یختمون الرجع اللازمه بخواتمهم وقد انهی بهجة افندی محافظ رشید انه ینبغی ان یجعل لکل دیوان خاتم باسمه ویسلم للناظر لیختم به الرجع لان الختم بهذه الخواتم اقوی من غیره استنسب ما انهاه اذ کان موافقا للمصلحة وسوعد علی التماسه ونقشت له سبعة خواتم وارسلت الیه

مجلس ملکیه‌ده مصالح واقعه‌یی رؤیته مامور ذواتدن بشقه امور شرعیه‌یه متعلق دعاوی برنهج شرع عالی کورلمك ومصالح اقالیم لایقیله رؤیت اولنمق وکتابته دائر اولان ایشلر کتابتجه کورلوب تجاره متعلق اولان دعاوی محرر لایقنده فصل قلنمق خصوصلری ارادهٔ سنیهٔ داوری اقتضاسندن اولدیغنه مبنی علمای کرامدن ایکی ومشایخ کباردن ثلثی هر سنه تبدیل اولنمق اوزره اونبر وتجاردن ایکی وکتابدن دخی ایکی نفر که جمعا اون یدی نفر مجلس ملکیه اربابی حضراتنه الحاق اولنمش ومشایخدن ماعداسی بر سنهٔ کامله مجلس ملکیه‌ده بولنوب سنه ختامنده تبدیل اولنملرینه اراده بیورلمشیدی مرقوم کاتبلردن معلم فانوسك مدتی ختامنه از برشی قالمش ایدیسه‌ده مرقوم برمنطوق ارادهٔ عالی وجه قبلی اقلیملرینه مامور قلندیغندن برینه دیکرینك ترتیبی اقتضا ایتمش واقدمجه ابطال اولنمش اولان اصناف دیوانك باش کاتبی معلم مسیحه نصر بدلنه النمش وتجارك وقتلری دخی ختام بولمش اولدیغندن تجار مجلسی معرفتیله اسلام تجارندن جانبلاط عثمان اغا ایله تجار عیسویه‌دن خواجه یوسف جوانی مجلس ملکیه‌یه کلمشدر

لما کانت القضایا التی ینهی امرها الی مجلس المشورة الملکیة لا تخلو من ان تکون متعلقة بالاحکام الشرعیه او بالامور العرفیه او باصول الکتابه او بقوانین الزراعة والفلاحه وکان النظر فی کل قضیة بما یناسبها فی الحکم من مقتضیات الارادة السنیه الحق بحضرات ارباب المشورة الملکیة فیما تقدم سبعة عشر شخصا اثنان من العلما الافاضل واثنان من التجار الاماثل واثنان من الکتبة الکرام واحد عشر شیخا من مشایخ البلاد العظام وصدر اذ ذاك الامر السامی بان تکون مدة اقامة کل منهم بمجلس المشورة الملکیه سنة کاملة فقط وحیث ان المعلم فانوس الذی هو احد الاثنین الکاتبین قدام بذهابه الی الوجه القبلی بمقتضی منطوق الامر العالی الصادر فی شان ذلك قبل تمام مدته ولزم ترتیب بدله اخذ بدلا منه المعلم مسیحه نصر باش کتاب دیوان الاصناف الذی تقدم صدور الامر بابطاله واذ فرغت مدة التاجرین اخذ بدلا منهما کل من عثمان اغا جنبلاط احد تجار المسلمین والخواجه یوسف جوانی احد تجار النصاری وکان تعیینهما بمعرفة اهل مجلس التجار

حسن شعبان نام رئیسك تحت ریاستنده اولان اوچیوز اردبلك میری قایغی دمیاطده تحت التعمیر قرق سکز سنه‌سی ذی القعده‌سنك یکرمی التیسندن قرق طقوز ربیع الاخرینك یکرمی اوچنه قدر قالمش اولدیغندن مدت مذکوره‌ده ضمان مالندن بیك یوز کسور غروش رئیس مرقومك ذمتندن رفع اولنمسنه ترسانه مجلسنده قرار ویرلمش اولدیغی مجلس ملکیه‌یه کلمش اولان خلاصه‌ده کورلمش ورئیس مرقومك ذمتندن اولقدر مبلغك رفعی اقتضا ایتمش ایسه‌ده اوچیوز اردبلك بر قایغك بش ماه قدر تحت التعمیر قالمسی دمیاط ترسانه‌سی ناظرینك خدمت مأموره‌سنه عدم اعتناسندن وانسانیتسزلکندن نشأت ایتدیکی درکار ایکن ناظر مرقوم حقنده هیچ برشی سویلنیوب مذکور مبلغك رفعنه قرار ویرملری ترسانه مجلس اربابنه دخی جنحه اولدیغندن بوندن بویله بومقوله انسانیتسزلکلری ظهور ایدر ایسه مجلسجه کندولری مسئول اوله‌جقلرینی بیلوب ذمت عبودیتلرینه فرض اولدیغی وجهله حرکت ایتملری وخسارت مال میری‌یی موجب اولور حالاتدن اجتناب ایلملری خصوصی تنبیه وتاکید اولنمشدر

لما کانت السفینه التی تحت الرئیس حسن شعبان قد بقیت للتعمیر فی دمیاط من ابتدا الیوم السادس والعشرین من ذی القعدة الحرام سنة ثمان واربعین الی الیوم الثالث والعشرین من شهر ربیع الاخر سنة تسع واربعین واستقر الرای فی مجلس الترسانه علی ان یرفع عن ذمة رئیسها الف ومائة قرش من مال ضمانها فی نظیر المدة المذکوره وشوهد ما استقر رایهم علیه فی الخلاصه التی ارسلت الی المشورة الملکیه تبین ان رفع هذا المقدار عن ذمة هذا الرئیس بسبب تعویق هذه السفینه التی تحمل ثلاثمائه اردب تحت التعمیر نحو خمسة اشهر انما نشأ عن عدم اعتنا ناظر الترسانه التی فی دمیاط بخدمته المامور بها او عدم وجود الانسانیه فیه ولما کان عدم التکلم فی حقه من ارباب مجلس الترسانه واستقرار رایهم علی رفع المبلغ المذکور یعد جنحة لهم نبهوا علی انه اذا وقعت منهم بعد هذا حرکة مثل هذه یسئلون عنها فیلزم ان یتحرکوا بمقتضی ما هو فرض علیهم ویجتنبوا الحالة التی توجب الخساره للمال المیری

حکومت مصریه‌نك طولا وعرضا وسعتی درکار اولدیغندن خصوصات واقعهٔ عباد ومصالح میریه محروسهٔ مصره عرض اولنمغه براقلسه اراسی اوزایه‌رق دوچار تعویق اوله‌جغندن وهر بر امور اجتماع ارباب درایتله کورلدیکی تقدیرجه غدر وحمایه‌دن عاری اوله‌جغندن بشقه وشاورهم فی الامر نص قاطعنه امتثال قلنه‌جغندن سمت وجهت مناسبتیله طرف طرف مجلسلر کشاد اولنمش وهر برینه مصالحك کثرتنه کوره ارباب مجلس ومجلس کاتبلری وسائر کتبه ترتیب بیورلمش وبو ترتیبدن غرض عالی ولی النعمی ودیعهٔ جناب کبریا اولان عباد اللهك مصالحنی وقت وزمانیله کوردرمك وخصوصات واقعهٔ میریه‌نك تأخیر ورطه‌سندن قورتارلمق اولدیغی اشکار ایکن جده مجلسی مضبطه‌سنك بریسنده برنهایت ایکی کونده کوریله‌جك مصالحدن چند مصلحت حج شریف عودتنه تعلیق اولندیغی کورلمش وبوکیفیت مجلس کاتبنك عدم دقتی اقتضاسندن اولدیغی تبین ایتمش ایدیکندن میری خدمه‌سنه بطائت ورخاوت بر وجهله جائز اولمدیغی معلومی اولمق وبوندن بویله خدمت مأموره‌سنده متبصرانه حرکت ایتمك وبویله غفلتده اولنلر وار ایسه بیدار اولنمق اوزره قانوننامه موجبنجه مجلس مذکور کاتبی ایقاظ اولنمشدر

لما کانت مصر سعتها طولا وعرضا غیر خافیة وکانت احوال العباد وامور المصالح المیریه الخارجة عنها بهذا السبب لو احیل عرضها والنظر فیها علی المحروسة فقط لتراکم بعضها علی بعض واعتراها التعویق واذا نظر فی الامور باجتماع ارباب الدرایة وتشاورهم تکون خالیة من الغدر والحمایه امتثالا للنص القاطع وهو قوله تعالی وشاورهم فی الامر وفتحت مجالس الشوری بکل ناحیه ورتب لکل منها رجال وکتبة نظرا الی کثرة المصالح وطلبا للحصول علی ما هو الغرض من قضاء مصالح الرعایا الذین هم ودیعة رب البرایا وسلامة الامور المیریه من وقوعها فی ورطة التاخیر وحیث شوهد فی احدی المضابط الواردة من مجلس جدة تعلیق بعض من المصالح یتم فی یوم او یومین علی العود من الحج الشریف وتبین ان هذا الامر انما کان من عدم دقة کاتب المجلس لزم ایقاظه لیعلم ان البطؤ فی خدمة المیری لا یجوز بوجه من الوجوه ویتبصر بعد هذا فی خدمته المامور بها او یتنبه من کان مثله من غفلته

اقاليم مصريه مديريتلرنده اقتضاسي قدر مكتبلر كشاد اولنوب بهر مكتبه يوزر چوجق قونيله رق قرائت ايتديرلملرينه امر واراده بيورلمش ومأكولات ومشروباتلريله البسه ومركوبلرينك جانب ميريدن اعطاسيله هر بر مكتبه بر ناظر وبر رخواجه تعيين اولنمسنه فرمان بيورلمش اولديغندن اولوجهله ايدلمشيدي قليوبيه مديريتنده التي مكتب كشاد اولنوب موجود اولان التيوزنفر چوجغك البسه ومركوب وفسلرينك اعطاسي وقتي كلديكندن ويرلمسي مديري حسن بك حضرتلري انها ايتمش اولمقدن ناشي بروجه مطلوب محللرندن اعطا اولنمشدر

لما صدر الامر العالى بفتح المكاتب للقرآءة فى جميع الاقاليم المصريه وان يوضع مائه غلام فى كل مكتب وتصرف اليهم ماآكلهم ومشاربهم وملابسهم ومداساتهم من جانب الميرى وان يعين لكل مكتب فقيه معلم وناظر واجرى العمل على هذا الوجه وكانت القليوبيه قد فتح فيها ستة مكاتب وقد قرب الان وقت عطاء ما يلزم لمن فيها من الملابس والمداسات والطرابيش طلب حضرة حسن بيك ان يعطوا ماذكر فصرف اليهم على وجه طلبه

بربر وجاعلين مأموريتنده كائن نيله كارخانه لرنده قرق يدى وسكز سنه لرنده اشلنوب محروسهء مصره كوندرلمش اولان هندنيله سنك وقوعه كلان ضررينك سبب كيفيتي اربابيله مباحثه اولندقده اول اطرفلرك دركار اولان شدت حرارتنه مبنى صنف مذكور اقاليم بحريه ده حصوله كلديكي مثللو حاصل اولميه جغني وبوسنه زراعتنه لايقيله دقت اولنديغى تقديرجه دلخواه اوزره حصوله كلمك مأمول ايدوكني بلاد سودان مديري حضرتلري عرض ايتمش اولديغندن صنف مذكورك لايقيله زراعت اولنوب كثرت اوزره حصوله كلمسي نوجهله اسبابه متوقف ايسه انلرك اسبابك استحصالنه غيرت اولنمسي خصوصي تاكيد اولنمشدر

لما بحث مع ارباب المعرفه عن سبب الضرر الواقع فى النيله الهندية التى عملت سنة سبع واربعين وثمان واربعين فى كارخانات النيلة الكائنة بناحية بربرة وجاعلين وارسلت الى مصر المحروسه وانهى حضرة مدير بلاد السودان ان الصنف المذكور لم يمكن حصوله عنده مثل ما يحصل فى سائر الاقاليم لشدة الحرارة التى فى تلك الاطراف وانه اذا اجتهد فى زراعته على ما يليق بها فى هذه السنه يمكن حصوله على ما ينبغى حرر اليه اشعار بالاجتهاد فى الزراعه واستحصال الاسباب التى يتوقف حصول هذا الصنف بالوجه اللائق عليها

نصف اول اقاليم وسطى مديريتنده قرق طقوز سنه سى معمور اولان اطيانك مساحه اولنمسنه ارادهء سنيهء خديوى تعلق ايتمش اولديغندن موجبنجه مساحه ايتديرلمش واطيان ماليله وقوع بولان مساحه مصارفنك قائمه لرى كلمش وبو مساحه فيوم اقساميله بهنساويه اقسامنده اولوب فيوم اقسامنك اطيان مالى ومصارفى بيك سكز يوز يتمش اوچ كيسه اقچه ايله يوز يتمش بش غروش وبهنساويه اقسامنك كذلك اطيان ماليله مصارفى طقوز بيك بشيوز طقسان طقوز كيسه اقچه دردتيوز سكسان اوچ غروشه بالغ اولوب جمله سى اون بربيك دردتيوز يتمش اوچ كيسه اقچه يوز اللى سكز غروشه رسيده اولمش واهالى ورعايا حقلرنده دركار اولان رحم وشفقت سنيه اقتضاسى مبالغ كليه كليا رفع اولنوب اعمار اراضى واقدار اهالى كيفيتلرينه همت ايتملرى وولى نعمت اكرم داور افخم افندمزك سايهء سنيه لرنده مظله نشين اولان رعايا وبرايا حقلرنده رفته رفته ظهوره كلان عنايت واحسانلرينى اهالى يه اعلان واشاعه ايدوب جمله دن جانب سنى الجوانب حضرت خديوى ايچون خير دعا الدرمغه غيرت ايدرك كثرت اوزره زراعت وحراثته مزارعينى ترغيبه صرف نقدينه مقدرت ايتملرى خصوصى مديرلرينه يازلمشدر

انه قد تعلقت الارادة السنيه بمساحة الارض التى عمرت سنة تسع واربعين فى النصف الاول من الاقاليم الوسطى فمسحت على موجب الامر السامى وجاءت قوائم كل من مال الطين والمصاريف وتبين ان هذه المساحه الواقعه انما كانت فى اقسام الفيوم واقسام البهنسا فقط وان مال الطين والمصاريف بالنسبة الى اقسام الفيوم قد بلغ الفا وثمانمائة وثلاثة وسبعين كيسا ومائه وخمسة وسبعين قرشا وبالنسبة الى اقسام البهنسا قد بلغ تسعة الاف وخمسمائة وتسعة وتسعين كيسا واربعمائه وثلاثه وثمانين قرشا وان جميع ذلك يبلغ احد عشر الفا واربعمائة وثلاثه وسبعين كيسا ومائه وثمانيه وخمسين قرشا ولما كانت الشفقة السنيه الظاهره فى حق اهل البلاد والرعايا تقتضى رفع المبالغ العظيمه التى عليهم بالكليه حرر اشعار الى حضرات المديرين بان يعمروا الارض ويبلغوا اهلها راحتهم ويشيعوا بين الناس امر الاحسان والعناية الظاهره مرة بعد مرة فى حق الرعايا المستظلين بظل ولى النعم الاكرم والخديوى الافخم ويجتهدوا فى استجلاب دعواتهم الخيريه لجانب افندينا السنى الجوانب ويصرفوا الهمة الى ترغيب الزراع فى كثرة الزراعة

اقاليم مصريه ده اولان قضاتك وكالت خدمتنه مأمور عثمان سكرى بعض حركات ناسزايه تصدى ايتديكندن عزليله يرينه علماى كرامدن نعمان افنديننك تعيين قلنمسنه ارادهء سنيه تعلق ايتمش اولمقدن ناشى يدنده اولان دفترى افندىء موعى اليهه اعطا ايدوب عرض واديله مشغول اولمسى وبرشيئه قارشمامسى خصوصى كندوسنه تنبيه وتاكيد اولنمشدر

لما كان عثمان السكرى المستخدم فى الوكالة على القضاة الكائنين بالاقاليم المصريه قد تعرض لبعض حركات غير واقعة فى محلها تعلقت الاراده السنيه بعزله ونصب نعمان افندى احد العلماء الكرام عوضا عنه ومن اجل ذلك اخذ منه الدفتر الذى بيده وسلم للافندى الموعى اليه ونبه عليه بان يكون مشغولا بحاله ويبقى فى ادبه ولا يتعرض لشئ اخر

بلاد سودانده كائن بربر وجاعلين مأموريتى حصه شيخلرندن مصطفى نام شيخ مأمورلرى اولان عباس اغانك كندوسنى ضرب ايدوب جريمه سنى الديغنى بيان ايدرك بعد التحقيق حقنك اليويرلمسنى استدعا ايتمش اولديغندن وشرف عبوديت داورى ايله مفتخر ومباهى اولنلر طرف اشرف ولى نعمتدن بالغا ما بلغ ماهيه وسنويه يه مظهر ايدلمكدن مقصود اصلىء ولى النعمى هر كسك متنعم اولديغى نعمتدن زياده شيده كوزلرى اولمامق وسايهء احسانوايهء حضرت خديويده مستظل رعايا وبرايا بوكونا مظالمدن وارسته اولمق ايدوكى امر جلى وهر كسك كفايتندن زياده ماهيه وسنويه سى اولديغى امر غير خفى اولديغندن مأمور موعى اليهك مغاير رضاى عالى حركته ابتدارى وقوعبولمش ايسه حقنده ترتب ايدن جزاى سزا اجرا اولنمق ايچون تحقيقى خصوصى بلاد سودان مديرى حضرتلرينه احاله اولنمشيدى مدير موعى اليهك تحقيقنه نظرا شيخ مرقومك مأمور موعى اليه حقنده تفوه ايتديكى جريمه خصوصى محض كذب اولوب موعى اليهك اوكونا حركاته اجتسارى وقوعبولمديغى تحقق ايتمش ايدوكندن مقدما اتفاق ارا ايله تنظيم اولنوب جمله يه نشر اولنان قانوننامه نك منطوقى اوزره مفترى اولان كمسنه بربچق سنه مدتله اسكندريه ليماننه كوندرلمك اقتضا ايدوب مرقوم مدخى اولوجهله ليمانده تاديب اولنمق لازم كلور ايسه ده مأموريت مذكوره مسافهء بعيده اولديغندن ليمانه بدل سنار ترسانه سنده بربچق سنه استخدام اولنوب بردها بومقوله افترا يوللرينه صاپمامسيچون مرقوم تاديب اولنمشدر

قد عرض الشيخ مصطفى احد المشايخ الذين فى ناحية بربرة وجاعلين الكائنه ببلاد السودان ان مأمورهم عباس اغا قد ضربه واخذ منه ظلامة وانه يريد ان يؤخذ حقه منه بعد التحقيق ولما كان المقصود الاصلى من ترتيب ما يكفى من الشهريات والسنويات بالغا ما بلغ لمن صاروا مظهرا للتشرف بخدمة الخديوى الاكرم والتفاخر بها انما هو عدم طموح النظر ومد الايدى الى شئ ازيد من النعمة التى هم فيها طلبا لتخليص الرعايا المستظلين بظل عدله من مثل هذه المظالم على ان جعل السنويه والشهريه لكل منهم زيادة على ما يكفيه امر غير خفى احيل تحقيق هذا الامر فيما تقدم على حضرة مدير بلاد السودان ليجرى الجزاء الذى يترتب على هذا المأمور ان ثبت انه صدرت منه هذه الحركة المغايرة لرضى ولى النعم وحيث انه تبين الان ان قضية هذه المظلمة التى تفوه بها الشيخ المذكور فى حق المأمور الموعى اليه كذب محض وتحقق ان المأمور لم يقع منه اجتراء على فعل مثل هذه الحركات لزم ارسال هذا الشيخ الى مينى الاسكندريه ليقيم بها مدة سنة ونصف بمقتضى ما هو مرتب فى القانوننامة التى نظمت فيما سبق باتفاق الارآء ونشرت صحفها ولما اقتضى الحال تاديبه فى مينى الاسكندريه على هذا الوجه وكانت مسافة المأموريه المذكوره بعيده لزم ان يستخدم المدة المذكوره فى ترسانة سنار بدلا من المينى تاديبا له ليحذر من عوده ثانيا الى سلوك طريق الافك والافترا